

Hverdagsrehabilitering: Pasientinnflytelse og pasienterfaringer

Aud Moe (phd), Kari Ingstad (pdh), Hildfrid Brataas (professor)
Nord Universitet

www.nord.no

Hensikt

På bakgrunn av tidligere og pågående prosjekt:

å utvikle et prosjekt om hverdagsrehabilitering på bakgrunn av kunnskap om pasientinnflytelse og pasienterfaringer

Brukermedvirkning sentralt i hverdagsrehabilitering

- Hverdagsrehabilitering er rehabiliteringstilbud gitt i hjemmet, hovedsakelig til målgruppen eldre med brått eller langsomt fall i funksjonsnivå
- Strukturerte og målrettede tiltak for å vinne tilbake funksjons- og mestringsevne fremfor kompensierende tjenester.
- Brukermedvirkning/ deltakelse

(Helse og omsorgsdepartementet 2015)

Pasientforløp i hverdagsrehabilitering

Case – Hverdagsrehabilitering i en kommune

- Studie 1 – Planlegging, oppstart og utprøving – Fokusgrupper med ansatte
 - Oppstart av tverrfaglig team Hverdagsrehabilitering
 - Tverrfaglig team utformet tjenesten gjennom likeverdig samarbeid

(Moe & Brataas 2016)

- Studie 2 – Kartlegging/ målsettingsamtale mellom pasient og ansatt , feltstudie
 - Pasientinnflytelse i kartlegging av behov, ressurser og målformulering som er sentralt i hverdagsrehabilitering.

(Moe, Ingstad & Brataas, under publisering 2017)

- Studie 3 – Evaluering og opplevd brukermedvirkning
 - Pasientinnflytelse i evalueringssamtaler, feltstudie
 - Brukermedvirkning - individuelle intervjuer med deltakere

(Moe, Ingstad & Brataas, studiedel under arbeid)

Studie 2 – kvalitativ feltstudie

- Hensikten:
 - 1: Analysere kartleggingssamtalene: tema, struktur og prosess.
 2. Hvordan ansattes kommunikasjonsferdigheter innvirker på pasientenes innflytelse i kartleggingssamtalene.
- Åtte kartlegging/ målsettingssamtaler ved oppstart
- Deltakere: pasient, (pårørende), 1-2 ansatte
- Forsker ikke til stede.

Funn – studie 2

1. Kort og «springende» introduksjon til hverdagsrehabilitering
2. Varierende pasientdeltakelse i målsamtalene
3. Målene ble foreslått og formulert av enten:
 1. Ansatte (ikke medvirkning)
 2. Pasientene satte egne mål (medvirkning)
 3. Forhandlede mål (varierende grad av medvirkning)

Studie 3 – Evaluering og pasientopplevelser

- Hensikt: Få kunnskap om deltakerperspektivet
 - Utforske pasientenes erfaring med egen innflytelse gjennom rehabiliteringsprosessen
- Metode:
 - Seks individuelle intervjuer med pasienter i etterkant av evaluering av rehabiliteringsprosessen

Foreløpige funn – studie 3

1. Pasientene er fornøyd med opplegget
2. Brukermedvirkning – hva er det?
 1. Noe fremmed for pasientene
 2. Forstår ikke umiddelbart hva dette innebærer

Eksempel på brukeropplevelse

Dame; mange kroniske sykdommer:

«De sa jeg skulle bestemme målet. Jeg ble sjokkert ... ble helt stum! Visste ikke hva jeg skulle svare. Har aldri fått sånt spørsmål før. Etterpå ... dagen etter begynte jeg å tenke ... målet mitt ...»

Mann; opptrening etter alvorlig sykdom:

«det var æ som bestemt ja»

Konklusjon

- Å lykkes med brukermedvirkning krever
 - God informasjonsformidling
 - Aktiv lytting
 - Tilstrekkelig meningsutveksling
 - Tid
- Brukermedvirkning i forskningssamarbeid

Utfordringer – noen refleksjoner:

- Hva vil det si at pasienten skal medvirke?
- Hvordan få til brukermedvirkning:
 - Informasjon
 - Tid
 - Vilje og motivasjon
 - Kommunikasjon – noen får det til bedre enn andre
 - Kulturendring
- Hvilke sammenhenger er det mellom pasientmedvirkning i målformuleringen, og rehabiliteringsprosessen og resultater?

Referanser

- Helse- og omsorgsdepartementet (2015) Meld. St. 26 (2014-2015). *Primærhelsetjenestemeldingen*. Oslo: Helse- og omsorgsdepartementet
- Moe A, Brataas HV (2016) Interdisciplinary Collaboration Experiences in Creating an Everyday Rehabilitation Model: A Pilot Study. *Journal of Multidisciplinary Healthcare*; 9: 173-182. Published online 2016 Apr 18. doi: [10.2147/JMDH.S103696](https://doi.org/10.2147/JMDH.S103696)